

J. NEIDHARDT, zvezdarnica Nadbiskupskoga sjemeništa u Zagrebu

a 1933–35. kod Le Corbusiera u Parizu (projekti za Nemours, Stockholm, Alžir, Antwerpen, La ville radieuse, bolnice u Zürichu i Lilleu). God. 1935. vraća se u Zagreb, a 1938. odlazi u Sarajevo gdje ostaje do kraja života. Bio je od 1953. profesor na Arhitektonsko-urbanističkom fakultetu u Sarajevu. Član JAZU od 1963. i ANUBiH od 1978.

Prvo njegovo značajnije ostvarenje je sklop Nadbiskupskoga sjemeništa na Šalati u Zagrebu (1926–29); potom, nakon povratka iz inozemstva, slijede paviljoni i ljetna pozornica u Ilidži (1938), radničko naselje (1939) i rudarska škola (1941) u Zenici te stambene kuće u Ilijašu (1940). U razdoblju do II. svj. r. radi i nekoliko urbanističkih projekata (uređenje Ilidže, regulacija Trga Oslobođenja u Sarajevu, oba 1938) te sudjeluje na niz važnih natječaja: Zakladni blok (1932), regulacija Kaptola (1935), veslački klub (1936, II. nagrada), Zagrebački zbor (1936) — sve u Zagrebu; radničko naselje Bata u Zlínu (1935), jugosl. paviljon u Parizu (1936, II. nagrada), radnička naselja u Alžiru (1936) i Berlinu (1936), regulacija Novoga Sada (1937–38), Ministarstvo građevina u Beogradu (1937–38), urbanistički plan Sušaka (1937, III. nagrada) i urbanistički plan Zagreba (1937, III. nagrada). Nakon 1945. razvija u Sarajevu široku djelatnost od urbanističkih rješenja do arhit. projekata za objekte najrazličitije namjene. Projektira stambene zgrade u Varešu (1947–54), Dom inženjera i tehničara na Boračkome jezeru (1948), skijašku kuću na

V. NEIDHARDT, poslovna zgrada INA-Trgovine u Zagrebu

Trebeviću (1948), radničko naselje u Ljubiji (1949), stambeni blok u Zenici (1950), dvije stambene zgrade u Ul. Đ. Đakovića u Sarajevu (1956–58), hotel u Zenici (1957–62), potom Filozofski fakultet (1955–59), Kemijsko-fizikalni institut (1959–64) te zgrade Izvršnog vijeća i Skupštine BiH (1955–79) sve u Sarajevu i hotel u Brčkome (1972). Radio je na rekonstrukciji stare čaršije u Sarajevu (od 1948) i na generalnome urbanističkom planu Zenice (1952–54). U tome razdoblju sudjeluje na mnogim natječajima: za Narodnu skupštinu u Ljubljani (1947, s B. Simčičem, II. nagrada), željezničku stanicu (1947), društveni dom na Mejtašu (1948/49, III. nagrada) te za urbanističko rješenje Marindvora (1955, I. nagrada) u Sarajevu, za jugosl. paviljon u Bruxellesu (1956), zgradu veleposlanstva u Moskvi (1959, s Dž. Čelićem), naselje Turnić u Rijeci (1959, s Dž. Čelićem), Narodno pozorište u Zenici (1961, s M. Jašarevićem, I. nagrada), hotel i Dom štampe na Marindvoru (1962, III. nagrada), Dom RTV (1962) i islamski centar (1969, s Dž. Čelićem, I. nagrada) u Zagrebu, naselje Ciglana u Sarajevu (1975). U svojim arhit. i urbanističkim rješenjima nastoji postići sintezu tradicionalnih oblikovnih elemenata i dostignuća suvremene arhitekture. Intenzivno je proučavao staru bos. arhitekturu, pri čemu posebnu pozornost posvećuje odnosu pojedinačnoga objekta ili čitavih gradskih cjelina prema krajoliku. U nizu teorijskih članaka i samostalnih publikacija bavi se problemima kontinuiteta graditeljskoga naslijeđa i njegove trajne prisutnosti u suvremenu životu i stvaralaštvu.

BIBL.: Sarajevo i njegovi trabanti (s D. Grabrijanom), Sarajevo 1940–42; Dušan Grabrijan, Arhitekt, 1952; Stari most u Mostaru (s Dž. Čelićem), Naše starine (Sarajevo), 1953; Kako izgraditi srce grada, ČIP, 1955, 25; Stvaranje urbanističkih jezgri, Oslobođenje (Sarajevo), 1955, 1, 2, 3; Idejna studija urbanističkog rješenja južnog Zagreba, ČIP, 1956, 52; Rješenje Marindvora i Narodne skupštine (s Dž. Čelićem), Naše starine (Sarajevo), 1956; Arhitektura Bosne i put u savremeno (s D. Grabrijanom), Sarajevo 1957; Pejažni grad, Politika (Beograd), 12. X. 1958; Prostor pod vedrim nebom, Oslobođenje (Sarajevo), 29. i 30. XI. i 1. XII. 1960; Od krova nad glavom do kuće za svakoga, ibid., 15. I. 1961; Novi akcenti. Nestaju granice između vanjskog i unutarnjeg prostora (Narodno pozorište u Zenici), ibid., 30. IV. i 1. i 2. V. 1961; Lutanja u urbanizmu, Politika, 27. V. 1962; Mrtvi kapitali našeg naslijeđa (s Dž. Čelićem), ibid., 30. XII. 1962; Sudbina jedne čaršije, ibid., 5. V. 1963; Kamene igle i kamene sponje, Oslobođenje, 1. i 2. I. 1963; Le Corbusier i mi, ČIP, 1965, 12; Sintaza staro novo, Politika, 8. X. 1967; Pred eksplozijom stanovništva, ČIP, 1968, 4; Anonimna arhitektura, Politika, 21. IV. 1968; Spašavamo staro Sarajevo, ČIP, 1969, 3; Zeneli grad, Oslobođenje, 27. V. 1971; Turistička magistrala, Arhitektura, 1972, 113–114.

LIT.: D. Grabrijan, Izložba arh. Jurja Neidhardta, Jugoslovenski list, 1936, 263. — Arhitekt Juraj Neidhardt, ČIP, 1954, 7. — S. Kozarić, Juraj Neidhardt, Telegram, 1960, 2. — T. Premrl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Arhitektura, 1976, 156–157. — Isti, Prostorna afirmacija humanizma, Vjesnik, 6. IV. 1976. — Isti, Traganje za humanom afirmacijom prostora, ČIP, 1979, 9. — Isti, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1989. — J. Karlić-Kapetanović, Juraj Neidhardt. Život i djelo, Sarajevo 1990. — Arhitekti članovi JAZU, Rad HAZU, 1991, 437. T. Pl.

NEIDHARDT, Velimir, arhitekt i urbanist (Zagreb, 7. X. 1943). Studij arhitekture završio 1967, doktorirao 1990 (*Antroposocijalni faktor u teorijskom pristupu arhitektonskom i urbanističkom projektiranju*), te pohađao Majstorsku radionicu arh. D. Galića (1968/70) u Zagrebu. Specijalizirao na sveučilištu Harvard (1974/75) i kod Skidmorea, Owingsa i Merrilla (1975/76) u SAD. Djelovao u Arhitektonskome birou Medveščak (1968–74) i Urbanističkom institutu Hrvatske (1976–94); od 1994. profesor Arhitektonskoga fakulteta u Zagrebu. Akademik HAZU od 1991. S L. Schwererom izveo upravnu zgradu policije (1970) i stambene višekatnice (1971) u Mrkonjić Gradu, a s Lj. Lulić i J. Nossom robnu kuću »Boska« i Dom radničke solidarnosti u Banjoj Luci (1973–79); izveo poslovnu zgradu INA-Trgovine (1985–89) te Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku (s M. Hrzićem, Z. Krznarićem i D. Manceom) u Zagrebu. Sudjeluje na natječajima za hotel u Makarskoj (1969, II. nagrada), trgovački centar »Bit Pazar« u Skoplju (1970, III. nagrada, s I. Franićem), Trg Francuske Republike u Zagrebu (1977, II. nagrada, s I. Franićem), zgradu telekomunikacija u Šibeniku (1980, II. nagrada), kongresni centar (1985, I. nagrada), poslovno-stambenu zgradu Jadranskoga naftovoda (1989, I. nagrada), Svjetski trgovinski centar (1991, I. nagrada, sa Z. Krznarićem i D. Manceom) i blok »Badel« (1993, I. nagrada, s M. Begovićem, D. Manceom i Z. Krznarićem) — sve u Zagrebu.

BIBL.: Arhitekt i budućnost, ČIP, 1969, 6; O pješačkom i prostornom povezivanju povijesnih i novih dijelova središta Zagreba, ČIP, 1979, 12; O arhitektonskom konceptu Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu (s M. Hrzićem, Z. Krznarićem i D. Manceom) Arhitektura, 1979, 168–169; Stvaranje kompjutorskoga jezika za potrebe urbanističkog i prostornog planiranja, ibid., 1980, 172–173; Prilog analizi procesa arhitektonske definicije, ČIP, 1981, 10; The City, the Cradle of the Future, Ekistics (Athens), 1983, 301; Drago Galić (1907–1992), ŽU, 1992–93, 52–53.

LIT.: A. Pasić, Velimir Neidhardt, Tlo, 1970, 6–7. — T. Premrl, Osmišljavanje budućnosti, Oko, 1985, 341. — Urbanistički institut SR Hrvatske 1947–1987, Zagreb 1988.